

Dr hab. n.med. Piotr Woźniak

Łódź 5.04.2019

II Katedra Ginekologii i Położnictwa

Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Recenzja

Rozprawy doktorskiej lek. Moniki Pliszkiewicz

pt. „Powstanie, działalność i osiągnięcia Szpitala im. Św. Zofii w Warszawie w latach 1912-2012” /szpital ginekologiczno-położniczy/.”

Promotor: dr hab. n.med. prof. nadzw. Czesław Jeśman

Przedstawiona do oceny praca liczy 317 stron wydruku komputerowego. Poświęcona została przedstawieniu powstania i 100 latom działalności Szpitala im. Św Zofii w Warszawie. Autorka stwierdza we wstępie, że brak opracowań dotyczących tego tematu zainspirowało ją do podjęcia próby przedstawienia całokształtu dziejów tego szpitala.

W skład pracy wchodzi 15 rozdziałów, opatrzona jest także alfabetycznym wykazem skrótów.

Rozdziały od 1 do 12 poświęcone to szczegółowo omówione tematy określone w celach postawionych przez doktorantkę.

Następne to:

rozdział 13- spis fotografii (109 pozycji),

rozdział 14- spis tabel (19 pozycji) i wykresów (3 pozycje),

rozdział 15-bibliografia (59 pozycji książkowych, 78 artykułów, oraz akty prawne, relacje i sprawozdania).

We wstępie autorka nawiązuje do początków istnienia szpitalnictwa w Polsce i miejsca jakie jednostki szpitalne zajmują systemie ochrony zdrowia.

Rozdział 2 to cele i pytania badawcze.

Celem głównym rozprawy jest ukazanie powstania, działalność i osiągnięcia szpitala oraz wielu jej pracowników, w latach 1912-2012.

Ponadto autorka przedstawiła następujące pytania szczegółowe:

1. Analiza czynników mających wpływ na powstanie Szpitala św. Zofii w Warszawie
2. Przedstawienie profilu szpitala w okresie międzywojennym
3. Ocena wpływu okresu okupacji na działania szpitala
4. Analiza i ewolucja działalności usługowej szpitala pod przewodnictwem kolejnych dyrektorów
5. Przedstawienie stanu opieki położniczej w Warszawie oraz omówienie postępu w zakresie sposobów rozwiązywania ciąż
6. Omówienie zasad postępowania w dziedzinie ginekologii i neonatologii
7. Udział szpitala w promocji zdrowia
8. Ukazanie działalności naukowej, charytatywnej oraz współpraca z innymi placówkami
9. Przedstawienie sylwetek wybranych pracowników placówki.

W rozprawie zastosowano następujące metody badawcze: analizę historyczno-opisową, retrospektywną i statystyczną.

Materiały do badań pochodziły z Archiwum Szpitala, Archiwum Państwowego, Akt Dawnych, Biblioteki Uniwersyteckiej, Akt Nowych,

GBL-u, Sióstr Franciszkanek, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Bundesarchiv, relacji ludzi związanych z historią szpitala.

W kolejnych rozdziałach autorka omawia zagadnienia w sposób niezmiernie skrupulatny, udokumentowany piśmiennictwem, którego pierwsze pozycje pochodzą z 1912 roku. Pierwsze lata XX wieku to okres kiedy na terenie Warszawy, będącej wtedy pod zaborem rosyjskim, nie funkcjonowały żadne szpitale położnicze. Istniejące w tamtej rzeczywistości od 1882 roku przytułki położnicze były przykładem brudnych, zaniedbanych, lokali prywatnych, w których zakażenia i gorączka połogowa były przyczyną ponad 3000 zgonów położnic rocznie.

Rozdział 3.1.1 to historia powstania szpitala. Pokazuje drogę jaką przebył dr Stanisław Zaborowski, Polak, lekarz wykształcony we Francji, od prowadzenia przytułku położniczego w 1897 roku, przez zgodę na utworzenie Warszawskiej Miejskiej Szkoły Położnych w 1907 roku do uzyskania pozwolenia na budowę szpitala w roku 1909.

Autorka z ogromną wnikliwością przedstawia wszelkie szczegóły, dotyczące pomysłów, planów administracyjnych, problemów związanych z uzyskaniem środków finansowych (darowizna Leona F. Goldstanta pod warunkiem przyjęcia im. Św Zofii), projektu architektoniczno-budowlanego, pracy komitetu budowy z udziałem prezydenta miasta. Kolejno przedstawia postęp prac budowlanych z uwzględnieniem nazw firm budowlanych, nazwisk ich właścicieli, struktury wymienionych firm, prac Komitetu budowy, szczegóły wyposażenia w sprzęt medyczny aż do jego otwarcia 20.01.1912 roku.

W kolejnych podrozdziałach autorka podkreślając, że jest to pierwszy publiczny Zakład Położniczy w Warszawie, omawia strukturę budynku, nowoczesne zastosowane rozwiązania techniczne (systemy doprowadzenia ciepłej wody, sterylizacje, zasilanie elektrycznością, kotłownie, pralnie,

suszarnie, wentylacje). Rozwiązania te jednoznacznie wpływają na poprawę stanu higieny. Zakład stał się odzwierciedleniem nowej ery w położnictwie. Doktorantka podkreśla, że świadczył usługi dla zaniedbanych, bezdomnych, ubogich, żebrzących kobiet, co tym bardziej wymuszało wysoki poziom na każdym polu działania.

Doktorantka dotarła także do źródeł dzięki którym przedstawiła system pracy personelu, strukturę i nowoczesność bloku operacyjnego, oddziałów, sal położnic i chorych oraz zasady sprawowanej opieki. Szczególną uwagę zwraca ilość zamieszczonych fotografii personelu i wnętrz samego szpitala z tamtego okresu.

Lata 20 to okres rozbudowy i przekształceń szpitala, lata 30 to koniec ery pierwszego dyrektora. Autorka przedstawia oba te okresy bardzo wnikliwie, zwracając uwagę zarówno na nowoczesność szpitala, jak i konieczność wymiany sprzętu medycznego, wprowadzonych zmian w ubiorze personelu (czapki, maski), wprowadzenie suchej sterylizacji, nowych zasad opieki i pielęgnacji noworodków. Kolejne prace budowlane, prowadzone od 1937 roku w celu modernizacji szpitala, stanowią etap kończący 25 lat działalności szpitala.

Lata wojny przedstawia autorka z dotychczasową skrupulatnością. Szpital uniknął zniszczeń wojennych, zmiana profilu działalności (szpital więzienny) pozwoliła na przetrwanie obiektu w charakterze jednostki leczniczej.

W okresie powojennym, szpital pełnił funkcje Centralnego Szpitala KBW a 1956 roku przeszedł we władanie miasta. Autorka podkreśla, że lata 60 to okres kolejnych modernizacji, rozwoju diagnostyki, normalnej pracy na rzecz miasta. Lata 70 to czas remontów, współpracy naukowej z Instytutem Matki i Dziecka oraz Centrum Zdrowia Dziecka. Doktorantka z ogromną wnikliwością omawia ten okres i rozpoczynające się trudności występujące

w pracy szpitala. Podkreśla wagę wizyty Prymasa Polski kardynała Józefa Glempa w 1986 roku. Opisuje obchody 75-lecia szpitala celebrowane w 1987 roku.

Kolejne lata przedstawia autorka, jako czas pracy i powoli narastających problemów związanych z niewłaściwym zarządzaniem, jednocześnie z upływem lat, wyposażenie i stosowane procedury medyczne coraz bardziej odbiegały od wprowadzanych w innych szpitalach położniczych co prowadziło do spadku popularności obiektu. W każdym omawianym okresie a szczególnie tym do lat 90 tych minionego wieku przedstawia ocenę pracy kolejnych dyrektorów zarządzających szpitalem.

Najnowszą historię szpitala przedstawia doktorantka z niemniejszą niż wcześniej dokładnością. Podkreśla rolę jaka przypadła w udziale dr Wojciechowi Puzynie, który objął funkcje dyrektora w 1992 roku. Kolejne lata, pod jego kierownictwem, to powrót do okresu świetności szpitala, dzięki długoterminowym planowym zmianom (struktury, organizacji, wyposażenia, struktury zatrudnienia) a także symbolicznego powrotu patronki Św. Zofii- umieszczonej ponownie w nazwie obiektu. Autorka podkreśla, że w tym okresie rozpoczął się czas kontaktów międzynarodowych pracowników szpitala, szczególnie za sprawą działalności dr Pascala Eechout, co jednoznacznie wpłynęło na jego pozycję i rozwój. Praktycznie cały rozdział 4 poświęca doktorantka przedstawieniu osiągnięć szpitala, w tym nagród i wyróżnień.

W kolejnych rozdziałach z ogromną wnikliwością autorka przedstawia sylwetki dyrektorów szpitala, wybranych pracowników, formy kształcenia personelu realizowane przez szpital, rozwój działalności położniczej, neonatologicznej, ginekologicznej, kooperacje z innymi placówkami medycznymi i pozamedycznymi a także dane statystyczne dotyczące szpitala oraz analizę finansową za rok 2012.

W kolejnym 10 rozdziale doktorantka przedstawia 9 wniosków, które precyzyjnie odpowiadają na pytania postawione w celach pracy. Szczególnie we wniosku 4 i 9 podkreśla rolę założyciela i pierwszego dyrektora dr Stanisława Zaborowskiego oraz dr Wojciecha Puzyny, który pełni funkcję dyrektora szpitala od 1992 roku do dzisiaj.

W ostatnich rozdziałach przedstawia doktorantka spis fotografii (109), tabel i wykresów (19 i 3), bibliografię (59 poz. Książkowych, 78 artykułów, 4 akty prawne), relacje i sprawozdania.

W podsumowaniu należy podkreślić, że jest to pierwsze tak szeroko potraktowane opracowanie na temat Szpitala Św. Zofii.

Doktorantka pracując nad treścią tej monografii wykazała się ogromną wnikliwością, dokładnością w przedstawianiu faktów, postaci, dokumentacji fotograficznej. Pisząc bardzo dobrym językiem omówiła tematy zarówno medyczne, jak i ekonomiczne, uwarunkowania historyczno-polityczne a także przedstawiła sylwetki ludzi związanych z powstaniem, rozwojem i pracą szpitala Św. Zofii. Należy cały pamiętać, że z takim samym zaangażowaniem doktorantka przedstawiła wszystkie okresy 100 letniej historii szpitala. Powstała praca będąca bardzo ważną pozycją w historii szpitalnictwa w Polsce. Została napisana samodzielnie przez jedną osobę a zakres poruszonych zagadnień i wnikliwość opracowania wskazuje, że taka praca mogłaby stać się zajęciem dla wielu osób. Doktorantka bardzo dobrze poradziła sobie z tak trudnym i obszernym zagadnieniem.

W związku z powyższym pozwalam sobie przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie lek. Moniki Pliszkiewicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie wnioskuję o przyznanie wyróżnienia

dr hab. n. med.
PIOTR R. WOŹNIAK
specjalista ginekolog-położnik
7045891

